

Pyrrhovala zmaga klerikalcev vlija vsem naprednim bojevnikom samo novega poguma za boje, ki nas čakajo za delo, na katero se hočemo in moremo pripraviti takoj po zaključku te zgodovinsko važne in pomembne volilne borbe!

* * *

Doslej (t. j. do 22. t. m.) je znanih 399 izidov pri volitvah. Izvoljenih je 231 poslancev, v ožjo volitev jih pride 168. — V slovenskih kronovinah je izvoljenih 18 klerikalcev in 2 naprednjaka. Upamo, da bodo izvoljeni še štirje: Hribar, Roš, Ježovnik in Štrekelj. — Krščanski socialci imajo doslej 59, socialni demokrati 58, nemška ljudska stranka 5, nemška napredna stranka 7, Mladočehi 4, svobodni Vsenemci 3, Italijani 10, kat. center 28 poslancev.

* * *

Pri ožji volitvi v Ljubljani je zmagal Ivan Hribar.

* * *

Pri ožji volitvi na Krasu je izvoljen Alojzij Štrekelj.

* * *

Pri ožji volitvi v brežiškem-sevniškem-laskem volilnem okraju je prodril dr. Ivan Benkovič.

* * *

Pri ožji volitvi v marenberškem-slovenjegraškem-šoštanjanskem-gornjegrajskem volilnem okraju je zmagal Vinko Ježovnik.

Boj za kruh.

Na povabilo predsedništva „Nemške avstrijske učiteljske zveze“ so se zbrali dne 12. t. m. na Dunaju zastopniki avstrijskih učiteljskih zvez ter se posvetovali o skupnem koraku, ki naj ga stori vse avstrijsko učiteljsko brez razlike narodnosti za regulacijo učiteljskih plač.

Zastopniki „Nemške avstr. učiteljske zveze“, ki imajo zveze z merodajnimi krogi, so poudarjali, da imajo zagotovilo, da je sedaj za tako akcijo jako ugoden čas. Učiteljsko mora zastaviti vse sile, da novoizvoljeni državni zbor izpopolni § 55. državnega šolskega zakona s sledečim dostavkom: „Najmanjša učiteljska plača naj bo ona, ki jo dobivajo po vsakokratnih zakonitih določbah c. kr. uradniki štirih najnižjih plačilnih razredov“.

Da pa morejo izvršiti deželni zakonodajni zastopi to regulacijo, pričakuje učiteljsko prav zanesljivo, da bo država prispevala v saniranje deželnih financ za ta namen. Zastopniki učiteljskega so se zedinili po dolgotrajnem posvetovanju za te-le skupne korake, ki naj jih stori vse avstrijsko učiteljsko v tem pogledu:

1. Zborovanje vseh okrajnih učiteljskih društev na en isti dan po vseh avstrijskih kronovinah, kjer sprejmejo vsi enakoglasno se resolucijo.
2. Zborovanje zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev na Dunaju.
3. Na tem zborovanju izvoljena deputacija izroči sprejeto resolucijo predsedništvu državnega zbora, naučnemu in finančnemu ministru.
4. Resolucija se pošlje vsem deželnim odborom in deželnim šolskim svetom.

Našo „Zavezo“ je zastopal pri tem posvetovanju njen predsednik, tovariš L. Jelenc.

Ko bodo dovršeni vsi dogovori in vse podrobnosti, bo predsedništvo naše „Zaveze“ sporočilo vsem „Zavezinim“ dru-

štvom, kdaj in kako naj se vrše zborovanja. Poslala se jim bo resolucija, o kateri naj se posvetujejo in jo soglasno sprejmo. Pri tem zborovanju se izvoli tudi zastopnik, ki gre k zborovanju na Dunaj.

Nož na grlo!

— To je staro, a vkljub temu malo častno načelo glavnega glasila naših klerikalcev — „Slovenca“. Ker je to načelo načelo glasila, mora biti načelo tudi tistih, ki pišejo in urejajo ta list, zakaj ptiča spoznamo po petju. Kadarkoli in od kogarkoli čujejo ti možje kaj takega, kar jim ne prija in kar osvetljuje njih namene, ne pridejo s stvarnimi odgovori, s protidokazi, z mirno in prepričevalno besedo, ampak pridejo z brušenim nožem, kličejo s krvoločno resnobo: „Če ne boš tiho, te zakoljem!“

S tem morilnim orožjem pridejo prav gotovo vselej tedaj, kadar hočejo na eklatanten način dokazati, kako pri srcu jim je učiteljstvo. Seveda: učiteljstvo ni za nič drugega na svetu, kakor da ga pokoljejo klerikalni noži. Potem mu ne bo več treba klicati po regulaciji plač, potem mu ne bo več treba posluževati se svojih državljskih pravic! Državljske pravice so vendar samo za to, da služijo klerikalizmu in da ga podpirajo pri njegovih namenih!

Da je to naziranje popolnoma napačno, utegne klerikalizem doznati iz delovanja novega parlamenta. Takisto utegne zvedeti, da smo učitelji pred avstrijskimi zakoni s klerikalizmom popolnoma enakopravni in da se smemo posluževati v obrambo in v dosego svojih pravic tega orožja. Toliko je gotovo, da pride v novi parlament toliko in takih zagovornikov šolstva in učiteljstva, da se mu po krivici ne skrivi niti en las. Klerikalizem je ob sedanjih volitvah gnala v boj želja po nadvladi, po absolutni oblasti nad vsem posvetnim. A tej nakani se je postavila v nasprotje odporna sila kulturnejših avstrijskih narodov, in klerikalizem dviga svoje krvavo orožje samo še tamkaj, kjer si je ohranil z nasilstvom in z zlorabo vere prvenstvo in moč.

Dobro pri tem je samo to, da sedanost ni večnost. Ali ni mogoče, da pride kdaj čas, ki izviže nož iz klerikalnih rok in ga potisne v one roke, ki ob njih danes rožljajo verige suženjstva? Sladko je maščevanje!

Ko smo zadnjič objavili poziv vodstva „Zveze slovenskih štaj. učiteljev in učiteljic“, ki določa, kakšno stališče naj zavzame štajersko učiteljsko ob ožjih volitvah, se je dvignila v „Slovenčevem“ uredništvu hijenska natura in je nastavila nož na grlo štajerskemu učiteljsko in našemu listu: „Če ne boš tiho, te zakoljem!“

Kolikor mi poznamo štajersko učiteljsko, ga ni ta grožnja čisto nič ustrašila, ker mu je dokaz, da je njegovo ravnanje pravo, tako pravo, da zbuja strah v klerikalnih vrstah. Tudi našega lista ne umore klerikalna nasilstva, zakaj dokler časa živi napredno učiteljsko, toliko časa se nam ni ničesar bati. Obratno! Čim večja bo gonja proti nam, tem izdatnejša bo podpora naših somišljenikov nam nasproti.

Iz taktike klerikalne strahovlade pa je razvidno, kakšna so tista krščanska načela, kakšen je tisti boj za sveto vero in kakšno je tisto versko prepričanje, ki se kaže v dejanjih klerikalnih nasilnikov. Vse samo po načelu: Namen posvečuje sredstva!

Iz „Štajerskega Lehrerbunda“.

V četrtek, 9. maja 1907, je bil „Lehrerbundov dan“. Od 10. do pol 1. se je vršila v Ferdinandu v Gradcu odborova seja, od pol 2. do blizo 6. pa so zborovali „Bundovi“ odposlanci.

I. Odborova seja.

Prisotni so bili vsi nemški odborniki, izmed štirih slovenskih pa je opravičil svojo odsotnost tovariš Armin Građišnik.

Predsednik, nadučitelj Alojzij Holzer nam je v izborni besedi in pregledno naslikal delo „Bundovega“ vodstva v minulem letu in v zadnjih mesecih. Podrobno poročilo je preložil na popoldansko zborovanje odposlancev. Največ posla je bilo z regulacijo učit. plač, osobito s pripravami na občni shod učiteljstva, ki se je vršil in sijajno obnesel 2. dne februarja. Razen dotičnih vlog na c. kr. dež. šol. svet, dež. odbor, dež. zbor i. dr. se je potezal „Bund“ še za marsikaj. Priporočal je c. kr. dež. šol. svetu, da se uvede na učiteljskih učni predmet „mladinske igre“. Odgovor c. kr. dež. šol. sveta pripozna pomen in veljavo gojitve mladinskih iger, a za uvedbo tega predmeta se ni izrekel, upoštevajoč razne pomisleke z ozirom na obilico važnih ostalih predmetov. Vodstvo je vložilo v obliki pritožbe prošnjo za ukrep, da se ne opremlja razpisov učnih mest z raznimi obljubami in bonifikacijami, ampak da se razpisujejo učna mesta brez vsake pripombe. C. kr. dež. šol. svet je v tej zadevi potrebno ukrenil.

Za zborovanje odposlancev so se pogovorile in določile sledeče točke. 1. Poročilo „Lehrerbundovega“ vodstva; 2. Zahvala štaj. hranilnici za prepustitev velike Štefanijine dvorane dne 2. februarja 1907; 3. Odškodnina članom „Bundovega“ odbora. 4. Nagrada po 50 K tovarišema Monscheinu in Otterju. 5. Priznanje naklonjenosti g. kanonika dr. Anton Grißlja, člana dež. šol. sveta, ki jo je pokazal učiteljem pri odmeritvi starostnih doklad. 6. Knjiga: „Die bildende Kunst der Gegenwart“, ki jo je spisal vseuč. prof. dr. Strzygowski ter jo poklonil učiteljskemu stanu. 7. Odpoved pogodbe z „Beamtenvereinom“. 8. Literarne učiteljice in učiteljice ženskih ročnih del. 9. Katastri učnih oseb. 10. Opremljenje prošenj za učna mesta. 11. Šematizem štajerskih ljudskih šol in učnih oseb. 12. „Bundovo“ stališče napram regulaciji plač. 13. Sklepi zadnje dež. učiteljske skupščine. 14. Ustanove za udeležence vseuč. tečajev v Gradcu. 15. Uradna tajnost za učiteljske zastopnike, oziroma šolske strokovnjake v okr. šol. svetih.

II. Sklepi odposlancev.

V popoldanskem zborovanju se je sklenilo sledeče. 1. Temeljito in obširno poročilo o „Bundovem“ delovanju gre splošno odobravanje. Prispevki v „Bundovo“ blagajnico se morajo plačevati točno in redno, sicer „Bund“ ne more postopati sigurno. 2. Dotična zahvala se sklene enoglasno. 3. Vnanjim članom „Bundovega“ odbora se izplača voznina po III. redu železniške vožnje, do kolodvora 50 h za en km, diet 2 K. Odborniki v Gradcu dobe 2 K diet. Sklep soglasen. 4. Tovarišema Monscheinu in Otterju se dovoli enoglasno po 50 K nagrade za mnogoleten trud na polju stanovskih teženj. 5. Po obširni utemeljitvi predloga se sklene dotična izjava priznanja enoglasno, veljavna le za posamezne slučaje. 6. Knjiga ima aktualno veljavo za odgojo in pouk ter se priporoča brez ugovora. 7. Zavarovalna pogodba z „Beamtenvereinom“ ne dopušča „Lehrerbundovim“ članom prostega gibanja. Da se osigura „Bundov“ obstanek, se sklene po dolgi debati, da se pogodba odpove. Po Otterjevem tudi sprejetem predlogu ostane še poslovanje med „Beamtenvereinom“ in „Bundom“ kakor do sedaj. 8. V zmislu sklepa občnega učit. shoda z dne 2. februarja 1907 se je tudi pri tem zboru sklenilo, da ima „Bundovo“ vodstvo braniti interese učiteljic ženskih ročnih del. Ročna dela je prepuščati učit. žen. roč. del, ne jih nalagati literarnim učiteljicam. 9. O predlogu „Lehrer-

vereina Bruck“, da se uvedejo katastri učnih oseb, ni bilo povoda govoriti in sklepati. 10. Predlog učit. Oskarja Poscha, da imajo že nastavljene učne osebe prošnje za drugo mesto na Štajerskem opremiti le s službeno razpredelnico, ni ugajal. Posamezniku prosilec se ne more prepovedati ali zabraniti, da priloži prošnjam dokumente, ki podpirajo njegovo prošnjo. 11. Šematizem štajerskih ljudskih šol, učnih oseb itd. je potreben. Njegov sestav in njegovo izdajo preskrbi „Lehrerbund“ potom subskripcije. 12. Regulacija plač ne pomiri nikogar. „Lehrerbund“ obžaluje močno, da draginjske doklade ne dobe vse učne osebe. Ravno očetje v mnogoštevilnih obiteljih niso dobili ničesar. Učiteljstvo, združeno v „Lehrerbundu“, vztraja pri svojih zahtevah in bo v primernem času stopilo pred odločilne oblasti in korporacije. Dotična „Verbandova“ resolucija je enoglasno sprejeta. 13. Nekteri za učiteljstvo in šolo važni sklepi zadnje dež. učit. skupščine še niso izvršeni. Vodstvu se naloži, da povpraša na merodajnem mestu. 14. Za udeležence vseuč. izobraževalnih tečajev v Gradcu se dovoli 9 ustanov po 20 K, 6 ustanov za nemške, 3 ustanove za slovenske tečajevce. 15. Uradna tajnost je naložena po zakonu. Malenkostne brbravosti se vsakdo boji — a mož izobraženec je ne pozna. Ako pa me n. pr. tovariš vpraša, je li predložen za kakšno mesto ali ne, sem dolžen odgovoriti resnico. To pa ni oskrunjenje uradne tajnosti.

Po slogi se jačijo in rastejo male reči, v neslogi nas porajajo nevredne skrbi.

Avguštin Požegar, zapisnikar.

Organizacija hrvaških učiteljic.

(Konec.)

Normalni učni načrt za ljudske šole na Hrvaškem in v Slavoniji od leta 1905. določa glede ženskih ročnih del: Pri izboru vzorcev in tehnike, ki služijo za nakit stanovanja in ročnih del, se mora paziti, da se uporablja le to, kar je enostavno, pa vendar lepo in okusno glede oblike in barv, in kar je čisto narodno. Tuje, moderne, narodu neznane tehnike in vzorce uporabljati v šoli je najstrožje prepovedano. — Da se v tem oziru olajša delo učiteljicam, namerava vlada izdati ilustrovano knjigo „Gradja za obučavanje v ženskom ručnom radu“. Da pa bo to delo odgovarjalo svojemu namenu, je pozvala vlada vse učiteljice naj nabirajo domače ženske ročne izdelke, ki so okrašeni z narodnimi motivi in tehnikami, in ki se bodo uporabljali kot vzorci za slike v omenjeni knjigi.

Delo je poverjeno posebnemu odboru, obstoječemu iz načelnice Klotilde Ovetiškeve, ravnateljice ženske strokovne šole v Zagrebu, ene učiteljice, ki jo izbere Udruga, dveh učiteljic ročnih del v samostanu usmiljenk v Zagrebu in umirovljene ravnateljice višje dekliške šole v Ključu, Jelice Belović-Bernardzikovske.

Dne 14. svečna 1906 se je sešel „Klub učiteljic“. Da bo članicam mogoče izdatneje delovati v prosep Udruge ki je takorekoč hčerka Kluba, so sklenile razpustiti Klub in njegovo imetje 1700.45 K so prepustile Udrugi. Ob razpustu pa zopet naglašajo „Klub učiteljic“, da združenje učiteljic ni bilo nikoli separatizem, da so učiteljicam skupne stanovske težnje enako pri srcu kakor njih specialni interesi, ter da hočejo v Udrugi po besedah g. dež. šol. nadzornika Čuvaja s svojimi tovariši „razdijeno koracati, a složno udarati“.

Udruga je izdala dve knjigi za male učence „Iz sunčanih dana“, napisala Milka Pogačič.

Čestilke predsednice M. Pogačičeve pa so izdale o priliki njenega jubileja njene povesti v knjižici „Iz mojega sveta“.